

Filosofie

Wat is waarheid?

Iedereen is altijd op zoek naar de waarheid. De gewone alledaagse waarheid, de hogere waarheid of de absolute waarheid, ook wel ultieme werkelijkheid genoemd.

Sommigen zijn beroepsmatig op zoek naar de waarheid bijv. de wetenschappers en voor anderen zijn het de dagelijkse waarheden waar ze mee bezig zijn zoals, ben ik ziek of gezond, regent het of schijnt de zon?

Filosofen zijn ook op zoek naar de waarheid en ze blijven ook op zoek naar de waarheid, omdat elke gevonden waarheid niet de absolute waarheid blijkt te zijn.

Socrates, een van de eerste grote filosofen, probeerde door vragen te stellen mensen bewust te maken van hun onwetendheid omtrent de waarheid. Hijzelf was zich bewust van deze onwetendheid. Hij zei: "Ik weet dat ik niets weet" en noemde dit Geleerde Onwetendheid.

Deze onwetendheid is door schade en schande geleerd. Degene die weet dat hij niet veel weet, staat open voor de waarheid. Onwetendheid is een mogelijksvoorwaarde voor kennis van de waarheid.

Er zijn ook mensen die denken de waarheid in pacht te hebben. Deze mensen hebben een masker op van weten. Men noemt dit domme onwetendheid, omdat degene zelf er geen weet van heeft. Als je besef hebt van je eigen onwetendheid, ga je op zoek naar de waarheid. Je staat dan voor de waarheid open. Je verwondert je, je raakt enthousiast en gaat op zoek.

Door de eeuwen heen heeft ieder dat op zijn eigen manier gedaan. Wetenschappers hebben waarheden gevonden die dan later weer halve waarheden bleken te zijn.

Filosofen hebben veel nagedacht en veel bijgedragen aan de zoektocht naar de waarheid. Maar hebben ze de absolute waarheid gevonden?

De ene zoekt de waarheid in het abstracte en wil steeds verder tot de kern(de waarheid?) doordringen. De ander wil het concreet, dus van alle kanten bekijken en daar de ene waarheid zoeken. Vinden we de waarheid aan het begin van alles, of is de waarheid het einde van alles? Is het je eigen schuld als je de waarheid niet kunt vinden, omdat je niet genoeg nadenkt of onderzoekt, of kun je als mens de absolute waarheid of de ultieme werkelijkheid nooit achterhalen. En willen we eigenlijk wel de waarheid weten?

Ieder heeft zo zijn eigen idee van waarheid en zijn eigen manier om tot de waarheid of de uiteindelijke waarheid te komen.

Op deze manier is ook Ken Wilber op zoek gegaan naar de waarheid en heeft een boek hierover geschreven: 'Een beknopte geschiedenis van Alles'.

Het gaat over materie, leven, denkvermogen en geest en de evolutionaire stromingen die deze in een verbindend patroon lijken te verenigen.

Hij gebruikt in dit boek de term 'holon' voor een entiteit die een geheel is en tegelijkertijd een deel van een ander geheel. De gehele werkelijkheid bestaat dus uit holons. Elk holon in de kosmos moet behalve het bewaren van zijn autonomie als een geheel, tegelijkertijd als een deel in iets anders passen. Alle holons hebben 4 drijfveren: werkzaamheid, vereniging, zelfontbinding en zelfoverstijging. Deze zelfoverstijging is evolutie. Door de zelfoverstijging ontstaat een soort hiërarchie, hier holarchie genoemd. Het geheel van het ene niveau wordt een deel van het geheel van het volgende niveau. Ieder nieuw holon overstijgt en omvat zijn voorganger(s), waardoor diepte ontstaat.

Op deze manier heeft hij de hele menselijke geschiedenis (evolutie) bekeken en heeft ontdekt dat elk holon en daarmee de gehele werkelijkheid 4 kwadranten heeft. Deze vier typen holarchieën hebben betrekking op de binnenkant en de buitenkant van een holon in zowel zijn individuele, als zijn collectieve vorm. Deze vier verschillende kwadranten hebben ook vier verschillende manieren van zoeken naar de waarheid gebracht.

Innerlijk	Uiterlijk
Ik	Het Wij
Cultureel	Het Sociaal

Als voorbeeld een gedachte:

Li boven: de innerlijke gedachte en haar betekenis.

Re boven: de daarmee samenhangende gebeurtenissen in de hersenen.

Li onder: de culturele achtergrond die context verleent.

Re onder: het sociale systeem, het materiele en empirische.

Elk kwadrant heeft een ander soort waarheid: vier typen waarheid, de vier aangezichten van de geest of vier verschillende manieren van denken.

	<u>Linkerpaden</u>	<u>Rechterpaden</u>
	<i>interpretatie</i>	<i>empirisch</i>
<i>Individueel</i>	bijv. Boeddha	bijv. Empirisme
<i>Collectief</i>	bijv. Heidegger	bijv. Karl Marx

Er zijn dus niet alleen verschillende niveaus: materie, lichaam, denkvermogen, ziel en geest, maar elk van deze manifesteert zich in vier facetten: intentioneel, gedragsmatig, cultureel en sociaal. Eigenlijk zijn het 3 talen: Ik (li-boven), Wij (li-onder), Het (re-boven en onder) of zoals Plato zegt: het Goede (de moraal-wij), het Ware (objectieve waarheid) en het schone (het esthetische, waargenomen door een ik). Deze drie zie je ook terug in de drie kritieken van Kant. Wat is in deze vier kwadranten nu de waarheid?

- de objectieve waarheid (re-boven) of propositionele waarheid. Dat wat je ziet wat waar is.
- de subjectieve waarachtigheid (li-boven). Heeft met betrouwbaarheid te maken, geloven wat iemand vertelt.
(Dit zijn het weten en het geloven waar ook Augustinus het over heeft).
- de rechtmatigheid, het wederzijds begrip (li-onder).
- de functionele inpassing (re-onder).

Volgens Wilber heb je alle vier de kwadranten nodig om verder te evolueren, om dichter bij de waarheid of de uiteindelijke werkelijkheid te komen. Vanuit het li-pad, het subjectieve, en vanuit het re-pad, het objectieve, of anders gezegd, vanuit de binnenkant en vanuit de buitenkant. Vanaf het begin van iedere zoektocht naar kennis, zowel in het Oosten als in het Westen, zijn de verschillende benaderingen in een van deze twee grote kampen terechtgekomen, innerlijk tegenover uiterlijk. Dit is te vinden in de psychologie, in de sociologie, in de filosofie (Heidegger tegenover Locke), zelfs in de theologie (Augustinus tegenover Thomas van Aquino).

Als we deze vier paden naar de waarheid dus volgen, aldus Wilber, passen we in de stroming van de Kosmos, worden we overgelaten aan de stromingen die ons buiten onszelf kunnen brengen, boven onszelf uit, en ons dwingen onze zelfzuchtige gedragingen aan banden te leggen, als we passen in steeds diepere en wijdere cirkels van waarheid. Van afstemming tot verlossing tot eenwording. Men moet de waarheid, de waarachtigheid, de goedheid en de schoonheid laten schijnen als de bezegeling van een stralende Leegte die ons nooit in de steek zou laten en dat ook niet zou kunnen.

Dit is de leegte waar dualiteit ophoudt. Elk van de waarheden ontvouwt zich steeds meer, wordt steeds transparanter, tot het een wordt.

Zolang er een subject en een object zijn is er geen absolute waarheid. Dus zolang je blijft denken zal er ook geen waarheid zijn.

Ik vraag me dan af: Bestaat er wel een absolute waarheid?

Misschien is waarheid niet 'iets', maar kan waarheid alleen ervaren worden. Of ligt de waarheid achter de ervaring en is het het pure zijn, de leegte, de bron?

Voor mij heeft iedereen gelijk op zijn eigen manier en op zijn eigen niveau. Al deze zoektochten en (halve) waarheden waren en zijn nodig om verder te komen in de evolutie, op zoek naar de waarheid.

Zover ben ik het ook met Ken Wilber eens, dat je niet 1 pad als zaligmakend kunt verklaren. Je hebt de beide paden nodig, het weten, maar ook het geloven. Dit is zijn mening en ook voor hem is dit een waarheid, anders had hij er geen boek over geschreven. Maar of iedereen vindt dat dit een waarheid is valt te betwijfelen. Ieder heeft toch zijn eigen ideeën daarover. Hij draagt, met dit boek, in elk geval bij aan de zoektocht naar de waarheid.

Er zullen altijd mensen zijn die voorop lopen, die oprecht geïnteresseerd zijn in de waarheid en die ons de weg zullen wijzen. Uiteindelijk zullen we de absolute waarheid of de uiteindelijke werkelijkheid bereiken, daar ben ik van overtuigd, daar geloof ik in.

Als we ons maar van onze eigen (geleerde) onwetendheid van de waarheid bewust zijn en open staan voor de meningen en "waarheden" van anderen en er zelf ook over **filosoferen**.